

Realiteti i
BESIMIT
të Vërtetë

AbduRrahman ibnu Nasir es-Sadij

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Kapitulli: “Rreth parimeve absolute në fe”

I Lartësuari thotë:

قُولُوا ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

“Thoni (o muslimanë): “Ne besojmë Allahun dhe atë që na është dërguar neve dhe në atë që i është zbritur Ibrahimit, edhe Ismailit, edhe Is’hakut, edhe Jakubit edhe El-Esbat (dymbëdhjetë bijve të tij), edhe në atë që i është dhënë Musait, edhe Isait, edhe në çfarë u është dhënë të gjithë Pejgamberëve nga Zoti i tyre. Ne nuk bëjmë asnjë dallim mes tyre dhe Vetëm Atij (Zotit që ata adhuronin) ne i jemi nënshtruar si muslimanë në Islam.” el-Bekare, 136

Në Kuran ka ajete të shumta të cilat i shpjegojnë dhe i sqarojnë këto parime absolute. Sqarojnë Emrat dhe Cilësitë e Allahut, veprat dhe begatitë e Tij. Shpjegojnë gjendjen e Ditës së Fundit dhe gjërave që do të ndodhin në të, siç janë: kërkimi i llogarisë, drejtësia, vlera, shpërblimi dhe dënimi. Shpjegojnë gjendjen e të Dërguarve - alejhimus-salatu ue salam -, shpjegojnë cilësitë dhe udhëzimin e tyre, rrugën në të cilën ata thirrën, librat që u zbritën atyre, dhe çfarë gjendet në to prej realiteteve të dobishme dhe format e ndryshme të udhëzimit.

Në këtë ajet, Allahu bashkoi midis urdhrit që i drejtohet anës se jashtme dhe anës së brendshme, fjalës së gjuhës, pranimi dhe realizimit me zemër të të gjitha këtyre parimeve, dhe midis përljes dhe nënshtrimit nga ana e dukshme dhe e fshehtë, dhe sinqeritetit të plotë me Allahun me të gjitha të drejtat e fesë.

Pra, ky besim i saktë dhe i dobishëm, e mbush zemrën me siguri dhe besim, me bindje me dritë dhe udhëzim. Me fetari, me adhurim ndaj Allahut, me kthim nga Ai në të gjitha situatat, duke i kërkuar mbrojtje vetëm Atij, në të gjitha fatkeqësitë dhe objektivat, dhe me njohjen e Tij zemra mbushet me siguri. Ndërsa me përmendjen dhe lavdërimin e Tij ajo mbushet me qetësi, dhe ia imponon robit forcën e mbështetjes, duke pasur mirëbesim të plotë ndaj Allahut, dhe duke i kërkuar ndihmë Atij në përfundimin e punëve të fesë dhe të dynjasë.

Dhe sa herë që dobësohet vullneti i robit dhe i humbet forca për të vepruar vepra të mira (muhiat) atëherë ky besim i sinqertë e ndihmon atë duke i dhënë forcë zemrës së tij, e cila pasohet nga veprat e gjymtyrëve, dhe sa herë që atë e kaplon frika, atëherë ky iman është për të mburojë e madhe tek e cila strehohet besimtari dhe i sigurohet zemra e tij dhe i qetësohet shpirti i tij.

I Lartësuari thotë:

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾ فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّهْمُ سُوءٌ
وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾

“Ata (besimtarë) të cilëve njerëzit (hipokritë) u thanë: “Vërtet, populli (pagan) ka grumbulluar kundër jush (një ushtri të madhe), kështu që frikësojuni atyre”, por kjo në të vërtetë vetëm u shtoi Besimin dhe thanë: “Allahu Vetëm na mjafton neve dhe për ne Ai është Rregulluesi më i Mirë i punëve. Kështu që ata u kthyen me Mirësi dhe Begati nga Allahu. Asnjë e keqe nuk i preku dhe ndoqën Kënaqësinë e Allahut dhe Allahu është Zotëruesi dhe Dhuruesi i Mirësive të pafund.” Ali Imran, 173-174

Besimi i vërtetë dhe bindja e saktë e udhëheqin poseduesin e tyre drejt krenarisë, forcës dhe trimërisë, me fjalë dhe me vepra. Pra, kur robi bindet që në Dorën e Allahut është dëmi dhe dobia, Ai është Dhënësi dhe mos Dhënësi, dhe se kush krenohet me Allahun ai është krenar, dhe kush kërkon ndihmë nga dikush tjetër përveç Allahut ai është i poshtëruar, dhe që të gjitha krijesat kanë nevojë për Allahun dhe se krijesat nuk bëjnë

as dëm e as dobi, kjo e bën robin të ketë besim të fortë tek Allahu dhe ti kërkojë mbrojtje vetëm Atij, dhe mos të frikësohet dhe mos të shpresojë nga askush përveç Allahut, dhe mos të lakmojë vetëm se mirësinë e Allahut. Me këtë gjë ai lirohet nga robëria e krijesave, dhe që mos ta lidhë zemrën me asnjë nga krijesat për fitimin e të mirave apo largimin e të këqijave.

Porse, vetëm Allahu është Mbrojtësi, Përkrahësi dhe Ndihmuesi i tij, i Cili e drejton atë (robin) në kërkimin e të mirave, dhe e ndihmon atë për largimin e të këqijave. Pra, kështu robi mjaftohet me Sunduesin e tij, në lehtësimin e çështjeve të tij, ndërsa ai që nuk e ka këtë iman nuk i realizohet kjo gjë. Kështu poseduesit të këtij besimi i jepet forca e zemrës dhe trimëri të cilat nuk i arrin dot ai që nuk e ka arritur gradën e tij në besim. Pra, e gjithë kjo është nga frytet e besimit të saktë.

Prej fryteve të besimit të saktë gjithashtu është se ai e ngushëllon robin kur i bien fatkeqësitë, dhe ia lehtëson atij vështirësitë dhe fatkeqësitë (belatë), dhe kush i beson Allahut, Ai ia udhëzon zemrën e tij. Pra, ai rob të cilin e godet ndonjë fatkeqësi dhe ai e di që ajo është nga Allahu, dhe se ajo që e ka goditur nuk mund të mos e godiste, ndërsa ajo që nuk e ka goditur nuk mund ta godiste. Kështu robi kënaqet dhe i nënshtrohet paracaktimeve të dhimbshme, dhe i lehtësohen atij fatkeqësitë shqetësuese sepse ato janë (caktuar nga Allahu) dhe e shpien robin në shpërblimin e Tij.

I Madhëruari thotë:

إِنْ تَكُونُوا تَأْلُمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلُمُونَ كَمَا تَأْلُمُونَ ^ط وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ

“Në qoftë se ju përjetoni vështirësi, atëherë sigurisht edhe ata po përjetojnë vështirësi si edhe ju, por ju keni shpresë nga Allahu (për shpërblim, për Xhennet), gjë të cilën ata nuk e shpresojnë.” En-Nisa, 104

Për këtë besimtarët e sinqertë kur goditen prej fatkeqësive, prej shqetësimeve, dhe prej sprovave, kanë durim, qëndrueshmëri, siguri dhe qetësi, dhe e çon në vend të drejtën e

Allahut. Ndërsa tek ata që nuk janë në këtë gradë nuk gjendet as sa një e dhjeta e këtyre.

Kjo është për shkak të fuqisë së besimit dhe bindjes.

Gjithashtu prej fryteve të besimit të sinqertë është se ai e forcon dëshirën për të vepruar vepra të hajrit, dhe për të shtuar punët e mira, dhe fton për mëshirë dhe keqardhje ndaj krijesave. Kjo për shkak të shtysës së besimit, dhe të asaj që robi shpreson tek Allahu prej shpërblimit të madh.

Prej fryteve të tij gjithashtu është se ai ndalon nga të gjitha gjërat e këqija e të ndyta (vepra te turpshme, imoralitet, prostitucion, etj). Qofshin haptazi apo fshehtazi, dhe paralajmëron nga çdo cilësi e ulët.

I Lartësuari thotë:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا

“Besimtarë janë vetëm ata të cilët, kur përmendet Allahu, ndjejnë frikë në zemrat e tyre dhe kur u lexohen Vargjet e Tij (Kur’ani), ato ua shtojnë edhe më shumë Besimin; dhe ata i mbështeten vetëm Zotit të tyre. Të cilët kryejnë me përpikmëri faljet e rregullta të përcaktuara (Ekimu - Salat) dhe që shpenzojnë nga ato gjëra me të cilat Ne i kemi furnizuar. Të tillët janë besimtarët e vërtetë.” Enfal, 2-4

Pra në këtë ajet Ai përmendi rezultatin e besimit prej punëve të zemrës dhe gjymtyrëve, si dhe përmbushjen e të drejtave të Allahut dhe të drejtave të krijesave. Këto pra janë cilësitë e falenderuara (cilësi të larta).

A arrihen këto pa besim?

Dhe a e mbron robin diçka tjetër përveç besimit, nga degjenerimi i moralit i cili shpie në shkatërrim?

A nuk i shpuri në shkatërrim shumë prej njerëzve materializmi dhe endjet e dëshirat kafshërore dhe cilësitë shtazore, pasi që ata e humbën shpirtin e besimit?

A përmbushen amanetet dhe të drejtat e detyrueshme pa stimulimin e besimit?

A përqendrohen zemrat në situatat acaruese, dhe a qetësohen shpirtrat në rast fatkeqësie, përveç se me pajisjen me besim?

A kënaqet shpirti me riskun e Allahut, dhe a i jepet rehatia dhe jeta e mirë në këtë botë, përveç se me forcën e besimit?

A realizohet drejtësia me sinqeritet në fjalët, veprat dhe sjelljet e tij, duke qenë besnik e i ndershëm, që merren në konsideratë tek Allahu dhe tek krijesat e Tij, përveç se me besim?

Pra çdo parim tjetër mbi të cilin ndërtohen këto gjëra madhështore përveç besimit, atëherë ai parim është i shembur. Dhe çdo zhvillim (ngritje) materialist të cilin nuk e shoqëron besimi atëherë ai është dështim (rënie) dhe shkatërrim.

Dijeni se besimi e nxit robin për durim ndaj caktimit të Allahut, që të falenderojë për begatitë e Tij, që të ketë mëshirë e keqardhje për robërit e Allahut, për pajisjen me çdo moral të lartë dhe braktisjen dhe çlirimin nga çdo moral i ulët.

Ajo që e vërteton këtë është ajo që gjendet te çdokush që është i pajisur me besim, dhe nuk gjendet tek ata që s'kanë besim. Edhe nëse gjendet dikush që nuk i përmbahet fesë islame, i pajisur me disa prej këtyre cilësive, atëherë s'ka dyshim që ai i ka marr ato nga feja islame, ndonëse ai i ngjyros këto me ngjyrosje jo fetare.

Pra, le të vijë ndonjë kundërshtar me një shembull të vetëm që nuk përfshihet në këtë parim, nëse është i sinqertë, por s'ka dyshim që feja islame udhëzon tek më e drejta dhe thërret në çdo mirësi.

I Lartësuari thotë:

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَرْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ

تُفْلِحُونَ ﴿٧٧﴾

“O ju që besoni. Përkuluni (në ruku) dhe bini me fytyrë përtokë (në sexhde), e adhuron Zotin tuaj dhe bëni vepra të mira që të mund të jeni të fituar.” Haxh,77

وَلَتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ

هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾

“Le të dalë nga ju një grup njerëzish të përkushtuar që të ftojnë njerëzit te mirësia, të urdhërojnë El-Ma’ruf (të njohurën, Islamin dhe gjithë çfarë përmban ai) dhe të ndalojnë El-Munker (mosbesimin, mohimin, besimin në shumë zota dhe çdo gjë që ndalon Islami). Dhe me këta (njerëz) janë ata që janë të fituarit.” Ali-Imran, 104

Prej fryteve te besimit gjithashtu është se ai urdhëron për drejtësi dhe paanshmëri në të gjitha marrëdhëniet dhe në përmbushjen e të drejtave të ndryshme që gjenden midis njerëzve, dhe ndalon nga zullumi në gjakra, në pasuri, në ndere dhe në të gjitha të drejtat.

A mund të ndreqen këto gjëra përveç se me drejtësi dhe paanshmëri të cilat janë shpirti i fesë dhe themelet e saj?

I Lartësuari thotë:

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ

وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ

“Vërtet që Allahu urdhëron për drejtësi, dëlirësi (brendësia të jetë më e mirë se ana e jashtme), dhe për mbajtjen e lidhjeve farefisnore, dhe ndalon nga haramet, te këqijat e fshehta dhe të dukshme, dhe nga armiqësia.” En-Nahl, 90

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ
وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا

“O ju që besoni. Qëndroni të paepur për drejtësi si dëshmitarë të Allahut edhe sikur të jetë kundër vetes suaj, apo kundër prindërve tuaj, apo kundër të afërmve tuaj, qoftë ai i pasur apo i varfër, Allahu është më i Dituri për atë që ju bën dobi atyre.” En-Nisa, 135

Nëse i vështron me kujdes detajet e drejtësisë në gjykimet sheriatike të cilat kanë të bëjnë me kontratat, me marrëdhëniet, me kompensimet, me kompanitë, me të drejtat e trashëgimisë, të drejtat e bashkëshortëve, të drejtat e të afërmve dhe transaksionet, do vëresh se ato janë në kulmin e drejtësisë dhe sistemit (rregullsisë), që sjell dobi në të gjitha rastet, sjell dobi dhe largon dëmet dhe shkatërrimet.

Ky besim i saktë përfshin bazat e besimit dhe realitetin e tij i cili përmban përlulesi të plotë ndaj Allahut dhe kthim nga Ai në të gjitha gjendjet dhe ky është kulmi i përmirësimit të zemrave dhe shpirtave, dhe këtu hyn sinqeriteti me Allahun në adhurimin e Tij dhe bamirësitë e ndryshme në çdo lloje aspekti janë vetëm për Allahun, për Krijuesin. Dhe hyn besimi në secilin libër që e ka zbritur Allahu, dhe në secilin të dërguar që e ka dërguar Allahu, dhe në secilën të vërtetë me të cilën zbritën librat dhe me të cilën erdhën të dërguarit, me të cilën është pajtuar natyra e pastër, dhe mendjet e sakta.

Pra Islami është fe që i pastron zemrat, i pastron shpirtat, i rrit moralet. Fe e urtësisë dhe e natyrshmërisë, fe e mendjes së saktë, dhe e transmetimit të pastër. Fe që të çliron nga paganizmi, nga ateizmi, nga shthurja. Fe që ka lejuar të gjitha të mirat dhe dobitë,

dhe ka ndaluar çdo dëm dhe fëlliqësi, urdhëron për çdo të mirë nga ana sheriatike dhe logjike, dhe ndalon nga çdo e keqe nga çdo padrejtësi dhe armiqësi. Fe që rregullon zemrat dhe trupat, dhe nxiton për çdo të mirë fetare dhe dynjaje sipas caktimit fetar.

Fe e zbritur nga i Plotfuqishmi i Lavdëruari. Kësaj feje nuk mund t'i afrohet gënjeshtria nga asnjëra anë. Kjo është shpallje prej një të Urti që meriton të gjitha lavdet. Nuk mundet dashakeqi që të refuzojë një parim nga parimet e kësaj feje. Kjo fe nuk flet për diçka që është absurde, porse kjo fe flet për gjëra që i aprovon logjika e shëndoshë, (dhe nuk flet për gjëra) për të cilat nuk gjenden detaje dhe sqarim.

Fe e të gjithë profetëve dhe të dërguarve, dhe në këtë fe janë (e kanë pranuar) të gjithë njerëzit e pastër dhe dijetarët edukatore, prijësit e udhëzimit dhe pishtarët e errësirave. Dhe e ka braktisur këtë fe çdo politeist e mohues, të cilët i kanë mendjet e sëmura dhe moralet e degjeneruara, i ka pushtuar materializmi dhe ua shkatërroi përfundimisht fenë e tyre.

Ai që i beson Allahut kënaqet me adhurimin ndaj Tij duke shpresuar shpërblimin e Tij. Gjithashtu ai kënaqet me pjesën e tij në dynja në mënyrën më të mirë, sepse ai e ka fituar atë nga hallalli dhe e ka vendosur në vendin që i takon, duke synuar përmbushjen e detyrimeve që ka, dhe duke u ndihmuar me të për adhurimin e Zotit të tij.

Besimtari cilësohet me modesti ndaj njerëzve dhe ndaj të vërtetës. Ai e pason të vërtetën kudo që të jetë ajo, dhe (e adhuron Allahun) duke i këshilluar robërit e Allahut pa marr parasysh gradat e tyre. Mohuesi cilësohet me mendjemadhësi ndaj të vërtetës dhe ndaj krijesave, me pëlqimin e vetvetes, nuk i jep këshillë askujt prej krijesave. Besimtari e ka zemrën e pastër nga mashtrimi, tradhtia dhe urrejtja. Ai e flet të vërtetën, ka sjellje të mirë. Vetia e besimtarit është maturia, serioziteti, qetësia, durimi, mëshira, besnikëria (mbajtja e premtimit) dhe qëndrueshmëria. Ai nuk i nënshtrohet askujt përveç Allahut, ai e mbron zemrën dhe fytyrën e tij nga bindja dhe nënshttrimi ndaj dikujt tjetër përveç Zotit të tij.

Ai bashkon mes përpjekjes për bërjen e sebepeve të dobishme dhe midis mbështetjes tek Allahu dhe mirëbesimit ndaj Tij, dhe kërkon ndihmë prej Tij në të gjitha çështjet. Me forcën e mbështetjes, mirëbesimit dhe shpresës tek Zoti i tij, Allahu ia lehtëson atij rrugën drejt (shpëtimit) dhe e largon atë nga rruga e dënimit.

Nëse atij i jepet dynjaja, begatitë dhe gjërat e dëshiruara, atëherë ai i pranon ato me falenderim (ndaj Allahut) dhe i shpenzon ato për gjëra të dobishme dhe që janë në të mirën e tij. Nëse e godasin fatkeqësitë atëherë ai i pret ato me durim duke llogaritur dhe duke pritur shpërblimin e Allahut, dhe duke shpresuar që Allahu do ia largojë atë. Kështu, ajo që ai fiton prej hajrit, besimit dhe qetësisë është më e madhe sesa ajo e mirë që humbi, apo ajo që i ndodhi atij nga fatkeqësitë.

Këto pra janë cilësi të larta, siç është besimi i sinqertë, morali dhe edukata e lartë. A mund të pajiset me këto cilësi dikush tjetër përveç besimtarit të vërtetë? Dhe këto janë nga faktet më të mëdha që kjo fe me besimin dhe moralin e saj është feja e vërtetë, tek e cila kthehen njerëzit e logjikshëm e të arsyeshëm, dhe zotërinjtë e diturisë dhe të kuptimit. Dhe nuk largohen nga kjo fe vetëm se njerëzit e ulët, të cilët zgjodhën devijimin kundrejt udhëzimit dhe mjerimin kundrejt lumturisë.

Ah! Ofshama ime për besimtarët e zgjedhur! Ah! Përmallimi im i pashterur për të sinqertit e të virtytshmit, zemrat e të cilëve janë të mbushura me njohjen dhe me dashurinë për Allahun. Gjatë gjithë kohës gjuhët e tyre përmendin Allahun dhe e lavdërojnë Atë, dhe koha e tyre është e zënë me bindjen dhe shërbimin e Tij, dhe i nxiti ky besim i vërtetë që të kenë dhembshuri ndaj krijesave, ti mëshirojnë dhe ti këshillojnë ato, dhe i pengoi ky besim nga çdo moral i ulët sikurse i nxiti për çdo moral të lartë.

Ku është besimi i saktë tek njerëzit e syfaqësisë, servilizmit dhe hipokrizisë?

Ku është besimi tek ata që i kanë ves gjynahet, mosbindjen dhe paturpësinë?

Ku është besimi tek ata që largohen nga njohja dhe dashuria ndaj Allahut, dhe e braktisin bindjen dhe shërbimin ndaj Tij?

Ku është besimi tek ata që i kanë mbushur zemrat e tyre me vartësi, dashuri, madhëri, frikë dhe shpresë nga krijesat? Dhe i kanë te zbrazura nga vartësia prej Zotit të botëve.

Ku është besimi tek ata që fyejnë dhe mallkojnë shumë?

Ku është besimi tek gënjeshtarët dhe thashethemexhinjtë?

Ku është besimi tek ata që kryejnë transaksionet me kamatë dhe tek mashtruesit?

Nuk është besimi me pretendime e me shfaqje dëshirash, porse besimi është vetëm ai që është i ngulitur në zemër dhe që e vërtetojnë veprat, dhe gjatë provimit, vërtetimit dhe sprovimit del në pah gënjeshtari dhe besimtari i sinqertë.

Burimi: er-Rijadu Nadirah uel Hadaiku en-Nejjiratu Zahirah fil Akaidi uel Fununil Muteneuiatil Fakhirah, fq. 7- 14

Përktheu: Muhamed Kallashi

17 Rexheb 1426 Hixhrij - 6 Maj 2015